

WYSTAWA - ELEMENTEM PUBLIC RELATONS BIBLIOTEKI

Iwona Bartczak, Katarzyna Salska-Kopeć, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Łodzi

Opublikowano 08.03.2006

WYSTAWA zgodnie ze "Słownikiem Języka Polskiego" to wystawiony na pokaz zbiór wytworów działalności człowieka w jakiegokolwiek dziedzinie, natomiast WYSTAWIENICTWO jest umiejętnością projektowania, organizowania i urządzania wystaw.

W zależności od przyjętych kryteriów możemy podzielić wystawy na różne rodzaje:

- okolicznościowe (rocznice, jubileusze),
- tematyczne (informujące o książkach z określonej dziedziny lub dotyczące konkretnego zagadnienia),
- nowości.

Według innych założeń możemy podzielić ekspozycje ze względu na:

- miejsce organizacji wystawy (w bibliotece i poza nią),
- czas trwania ekspozycji (periodyczne, stałe),
- rozmiary (małe, średnie, duże),
- zbiory (selektywne - kompletne, monograficzne - ogólne, książek i innych materiałów, historyczne - współczesne i regionalne),
- cel (sygnałowe, okolicznościowe, tematyczne, plastyczne).

Wystawa jako jedna z płaszczyzn funkcjonowania biblioteki stanowi element Public Relation, ponieważ kreuje wizerunek naszej placówki w otoczeniu i umacnia jej pozytywny odbiór. Informacja o wystawie oraz oddźwięk po otwarciu w mass mediach tworzy obraz formy (image). Dobrze zorganizowana wystawa powinna zapewnić informację uczciwą, obiektywną, fachową i kompetentną oraz przyjazną dla mediów i opinii publicznej.

Przy jej organizowaniu konieczna jest współpraca z różnego rodzaju instytucjami oraz zaproszenia na otwarcie. Kontakty z mediami i opinią publiczną wystąpią, jeśli o nie zadamy podczas wystaw. Do organizatorów ekspozycji należy powiadomienie o takiej formie działalności biblioteki. Informacja ta musi być zbudowana jako logiczny, prosty i czysty przekaz. Musi ona dotrzeć do adresata, dlatego nieodzowne jest również rozmieszczenie plakatów w okolicach wejścia do biblioteki lub w innych placówkach kulturalno-oświatowych. Popularnym nośnikiem przekazu stała się obecnie także strona internetowa biblioteki.

Przystępując do organizowania ekspozycji należy określić jej cel, temat i problem oraz zakres. Duże wystawy okolicznościowe wymagają długich przygotowań i opracowania szczegółowego scenariusza, starannej oprawy plastycznej i przejrzystego rozmieszczenia eksponatów.

Temat główny dzieli się (konkretyzuje) na tematy szczegółowe kojarzone z grupą książek, eksponatów i materiałami uzupełniającymi. Dopracowanie układu wystawy możliwe jest dopiero w trakcie "próby generalnej".

Przebieg prac koncepcyjnych, przygotowawczych i realizacyjnych związanych z ekspozycją wydawnictw można zobrazować schematem:

ADRESACI - dla kogo wystawa ma być przeznaczona;

CEL, TEMAT - po co i w jakim zakresie problemowo-tematycznym;

WARUNKI TECHNICZNE - lokalizacja, czas trwania, środki finansowe i materialne;

DEMONSTRACJA - dobór piśmiennictwa, układ, eksponaty uzupełniające, oprawa plastyczna);

UZUPEŁNIENIA - spis eksponatów, inne materiały informacyjne oraz inne działania towarzyszące.

Wystawa, którą zaliczymy do PR musi zyskać miano wartościowej, dlatego nieodzowne jest określenie CELU. Organizując wystawę można realizować różne cele, np.:

- Zapoznać czytelników z nowościami biblioteki;
- Przedstawić sylwetkę i dorobek wybranego pisarza;
- Zwrócić uwagę na przypadającą rocznicę literacką, polityczną itp. (charakter okolicznościowy wystawy);
- Przygotowywać uczniów do wycieczek, konkursów, olimpiad;
- Spróbować zainteresować wybraną przez siebie tematyką.

Cel wystawy musi być oczywisty nie tylko dla jej twórcy, ale przede wszystkim - dla odbiorców. Wyrazić trzeba go nie tylko przez odpowiedni dobór literatury, lecz również przez odpowiednie sformułowanie tematu wystawy, które ma być hasłem przyciągającym uwagę, np. "Podróż z przewodnikiem w rękę", "Czy znasz historię regionu". Na dobór tematu, rodzaj eksponowanych materiałów i ich układ znaczący wpływ będą mieli z pewnością ADRESACI wystawy. Inne materiały będą eksponowane w bibliotece dla dzieci, inne w bibliotece dla dorosłych.

Temat ekspozycji wyrażony w hasle głównym powinien być precyzyjnie sformułowany. Hasła i cytaty są najpopularniejszą formą wizualną. Hasła wymyślamy sami, cytaty pochodzą z dzieł literackich lub innych, poszukiwania ich ułatwiają antologie tzw. złotych myśli poświęconych książce.

Bibliografia aforyzmów i cytatów w wyborze:

1. AFORYZMY na każdą okazję / wybór i oprac. Karol Mórąwski. - Wyd. 4. - Warszawa: "Książka i wiedza", cop. 1999
2. AFORYZMY na każdą okazję : księga trzecia / wybór i oprac. Karol Mórąwski. - Warszawa: "Książka i wiedza", cop. 2000
3. AFORYZMY na każdą okazję : księga wtóra / wybór i oprac. Karol Mórąwski. - [Wyd. 2] . - Warszawa: "Książka i wiedza", cop. 2000
4. AFORYZMY polskie : antologia / zebr. i oprac. Danuta Masłowska, Włodzimierz Masłowski. - Kęty: "Antyk", 2001
5. AFORYZMY, cytaty i myśli o edukacji i twórczości. Wybór i oprac. Mirosław Krajewski. Płock: "Novum", 2003
6. MARKIEWICZ Henryk
Skrzydlate słowa / Henryk Markiewicz, Andrzej Romanowski. - Warszawa: Państw. Instytut Wydawniczy, 1990
7. MARKIEWICZ Henryk
Skrzydlate słowa : seria druga / Henryk Markiewicz, Andrzej Romanowski. - Warszawa: Państw. Instytut Wydawniczy, 1998

Wystawki należą do bardzo często stosowanej formy kontaktowania się bibliotekarza z czytelnikiem. Wynika to prawdopodobnie z faktu, iż są postrzegane jako łatwe przedsięwzięcie. Słabością wystawy książek jest jednorodność eksponatów, ponieważ wystawienie obok siebie znacznej ilości bardzo podobnych okładek czy stron tytułowych prowadzi do monotonii i powoduje znużenie odbiorcy. W celu przyciągnięcia uwagi zwiedzających konieczne jest więc umieszczanie obok książek innych materiałów np. fotografii i przedmiotów wzbogacających informację, jak i zdobniczych. Działają one na zmysł czytelnika, pełnią funkcję informacyjną- przekazują dane o funkcjonowaniu biblioteki i propagandową - poprzez zachęcenie czytelników do przeczytania określonych książek, artykułów czy zajrzenia na proponowane strony internetowe.

Mając na względzie zwiększenie oddziaływania form wizualnych należy zadbać o estetykę ich wykonania: harmonię kolorów, staranny krój pisma, prostotę i wyrazistość kompozycji przestrzennej. Teksty muszą być jasno, zwięźle sformułowane, napisane czytelnie, dużymi literami. Dobrze dobrane eksponaty

uzupełniające, wraz z oprawą plastyczną wystawy, mogą przyczynić się do znacznego uatrakcyjnienia odbioru. Uporządkowanie eksponatów według idei tematycznej lub problemowej, stwarza szansę na pełniejszą percepcję. Całość ekspozycji powinna składać się z pól informacyjnych wyodrębnionych jako punkty centralne skupiające wokół siebie ułożone według tematu eksponaty.

Wystawa ze względu na swój informacyjno - reklamowy charakter dominuje przekazem wizualnym (komunikaty pisemne i obrazowe), może również wyeksponować przekaz audialny, np. muzyczne dopełnienie ekspozycji lub nagrany komentarz werbalny.

Kolejnym warunkiem udanej wystawy jest uzupełnienie ekspozycji odpowiednio dobranymi tekstami. Mogą to być:

- Informacje bibliograficzne (wykazy literatury na określony temat, które mogą wzbogacić wiedzę czytelnika o pozycje nie wyeksponowane w gablotach);
- Notki bibliograficzne, które uzupełnią informacje o eksponowanych wydawnictwach;
- Teksty komentujące bądź informujące, np. biografia pisarza, ważniejsze wydarzenia z dziejów dziedziny, której dotyczą wystawiane książki, kalendaria.
- Wystawa musi mieć odpowiednią oprawę plastyczną. Wystawę dopełnią:
- Ilustracje wykonane dla określonej ekspozycji;
- Przedmioty związane z tematem wystawy;
- Napisy wymagają szczególnej staranności - technika komputerowa w tym względzie jest naszym sprzymierzeńcem. Należy pamiętać, że kolor liter musi się odróżniać od tła, teksty dłuższe muszą być dokładnie rozplanowane.

Elementy, które wzbogacą ekspozycję mogą powstać jako wynik organizowanych przez bibliotekę konkursów. Książki, eksponaty i materiały towarzyszące umieszcza się w gablotach, antyramach, na stolikach, stelażach zależnie od możliwości lokalowych biblioteki.

Przystępując do zorganizowania w maju 2004 r. w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Łodzi wystawy okolicznościowej z okazji wstąpienia Polskie do struktur europejskich korzystałyśmy z publikacji wymienianych w tym referacie. Uważamy, że nasze przedsięwzięcie jest przykładem dobrze zorganizowanej, przemyślanej ekspozycji zawierającej dużo materiałów o różnorodnej formie, odpowiedniej oprawie plastycznej.

Wykorzystana literatura:

Wydawnictwa zwarte:

1. ANDRZEJEWSKA Jadwiga
Bibliotekarstwo szkolne / Jadwiga Andrzejewska. Teoria i praktyka. - Warszawa: SBP, 1996
2. NIELEKCYJNE formy pracy biblioteki szkolnej : praca zbiorowa / pod red. Jacka Szambelana. - Poznań: IKN, 1983
3. WOJCIECHOWSKI Jacek
Podstawy pracy z czytelnikiem / Jacek Wojciechowski. - Warszawa: SBP, 1991
4. Artykuły z czasopism:
5. Wystawa biblioteczna jako jedna z form upowszechniania czytelnictwa w szkole (wskazówki metodyczne) / Grażyna Dągiel // Biblioteka w Szkole. - 1995 nr 10 s.1-2
6. Wystawa jako narzędzie bibliotekarstwa aktywnego / Grażyna Szewczyk // Warsztaty Bibliotekarskie. - 2002 nr 2 s.6-15